

Hierbij ontvangt u de nieuwsbrief van de Historische Vereniging Oud Leiden voor de maand mei. In deze nieuwsbrief leest u alles over de nieuwste boeken in onze boekenwinkel, leuke evenementen en andere nieuwtjes die we u niet willen onthouden. We kunnen gelukkig weer evenementen organiseren. Kijk voor meer informatie over de Historische Vereniging Oud Leiden op onze website: www.oudleiden.nl.

Nieuwsbrief van de Historische Vereniging Oud Leiden Mei 2022

Ontvangt u deze nieuwsbrief en bent u nog geen lid van de Historische Vereniging Oud Leiden? Voor 25 euro per jaar geniet u van de vele voordelen die het lidmaatschap u biedt en steunt u ons in ons streven om de kennis van de geschiedenis van Leiden te bevorderen en het Leidse culturele erfgoed te beschermen.
Meer informatie over het lidmaatschap vindt u [hier](#).

Teksten en foto's voor de nieuwsbrief van juni mogen tot en met zondag 22 mei 2022 worden aangeleverd op het [adres van de redactie](#).

AGENDA

01 mei: 50 jaar De Zijl Bedrijven, Dirk van Eck-lezing. Om 14.30 uur in de Lokhorstkerk. Via [deze link](#) kunt u de lezing ook volgen.

24 mei: Een avond over Aad Donker. Om 20.00 uur in de Lokhorstkerk.

11 juni: Lezing door Rebekah Ahrend: Het Leidse muziekleven in de achttiende eeuw (zie bericht verderop in deze nieuwsbrief). Om 13.00 uur, Steenschuur 6, Leiden, 'Huis van de Passer'

17 juni: Vaartocht langs Leidse bruggen. (Zie bericht verderop in de nieuwsbrief)

Zaterdag 11 juni, 13.00 uur, Steenschuur 6 'Huis van de Passer'

Lezing in het kader van het Schuyt Festival Leiden; vrije toegang voor leden van de HVOL

Het Leidse muziekleven in de Achttiende Eeuw, door Rebekah Ahrendt

In economische zin was de achttiende eeuw voor de stad Leiden bepaald geen

tijd van voorspoed, maar dit speelde niet voor de universiteit. Zeker in de eerste helft van de achttiende eeuw gold de universiteit als een internationaal befaamd instituut met Herman Boerhaave als sleutelfiguur. Door concurrentie van buitenlandse universiteiten stond de status van de universiteit na 1750 weliswaar onder druk, maar van een dramatische neergang was geen sprake: het universitaire leven in Leiden bleef bloeien. En daarmee ook het culturele leven in de stad. Bij een gedegen opvoeding behoorde immers niet alleen kennis van wetenschap, maar ook kennis en beoefening van kunst en cultuur.

Opmerkelijk feit is dat meer dan honderd musici uit binnen- en buitenland tussen 1700 en 1800 aan de universiteit waren ingeschreven, waaronder meer dan een dozijn componisten, zoals Johan Christiaan Schickhardt, Pieter Hellendaal, Anton Wilhelm Solnitz en Albertus Groneman. Niet alleen speelden zij een aanzienlijke rol bij de opluistering van lustra en andere activiteiten gedurende het academisch jaar, maar ook daarbuiten drukten zij een belangrijke stempel op het Leidse muziekleven. Recent archiefonderzoek van onder meer Jack Scholten heeft aangetoond dat dit muziekleven floreerde.

Zo vonden er regelmatig openbare concerten plaats, bijvoorbeeld in de Schermzaal op Papengracht 17, in de Gravenzaal van de Sint-Jorisdoelen, in de Dans- en concertzaal van Bax op Breestraat 76 en in het huis van Lothar en Arthur Zumbach van Coesveld op de hoek van de Nieuwsteeg en het Pieterskerkhof. Ook in privésfeer en in kroegen werd er lustig op los gemusiceerd.

NB Aansluitend aan de lezing van Rebekah Ahrendt vindt in het kader van het Schuyt Festival het concert 'Muziek voor de Stadhouders' plaats (zie ook www.schuytfestival.nl)

Locatie: Sterrenzaal van het Huis van de Passer, 14:00 uur

Toegang: € 20,-- (€ 12,50 voor jongeren t/m 26 jaar)

NB 2 De lezing wordt in het Engels gegeven.

Excursie langs Leidse bruggen wordt herhaald

Op vrijdagochtend, 17 juni 2022, varen wij opnieuw langs Leidse bruggen met Inger Groeneveld, Adviseur Historisch Stadsbeeld bij Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO). Dit vanwege het onderzoek naar de oorspronkelijke verkleuren van de bruggen in de Leidse binnenstad.

U kunt zich via de website opgeven.

OUD LEIDENPRIJS – KANDIDATEN GEZOCHT!

Tijdens de 120^e dies in november worden de Oud Leidenprijzen uitgereikt resp. de onderzoeksprijs en de publieksprijs. De kandidaatstelling is inmiddels geopend. U kunt uw voordracht (tot eind augustus) kenbaar maken door een e-mail aan oudleidenprijs@oudleiden.nl te sturen. Wat heeft u - in de periode 2017 t/m 2021 - getroffen als mooie, belangrijke, indrukwekkende, bijzondere of interessante publicatie of presentatie over de geschiedenis van Leiden? Laat het weten! Vermeld of omschrijf zo duidelijk mogelijk de publicatie of de presentatie die u voordraagt (zo mogelijk ook het jaar van verschijnen, namen van 'makers' etc.) Vergeet niet uw eigen naam te noemen.

Doet u mee? En: zegt het voort, want iedereen mag meedoen!

Leidsch Dagblad-podcastmaker Pim van der Heiden lanceert verhalende podcast over raadselachtige vliegtuigcrash

LEIDEN - Tijdens de Tweede Wereldoorlog boort een vliegtuig zich midden in de Leidse binnenstad. Als door een wonder komt hierbij alleen de piloot om het leven. Volgens de lokale mythe is van hem alleen een hand teruggevonden.

Op de plaats van de crash wordt een gedenksteen geplaatst — 20 jaar later blijkt deze zoek. Nog altijd roepen de crash en de verloren gewaande gedenksteen vragen op. In *Het Pilotengraf*, gemaakt voor het Leidsch Dagblad, gaat Pim van der Heiden op zoek naar antwoorden.

“Meerdere Leidse stadsoudsten vertelden mij over het neerstorten van een vliegtuig op het terrein van het St. Elisabeth Ziekenhuis”, vertelt Pim van der Heiden. “En het verbaasde mij, dat ze er tegenstrijdige lezingen op nahielden. Dat wekte mijn aandacht en voor ik het wist was ik in een historisch avontuur verzeild geraakt.” Rond zijn studietijd, via zijn baan in de thuiszorg, ontmoette Pim van der Heiden veel Leidenaars op leeftijd. “Ik raakte geboeid door hun verhalen. Vooral over de oorlogsjaren, waarover door velen in de jaren na de oorlog werd gezwegen.” Van der Heiden vroeg toestemming om hun verhalen op te nemen en zo voor de stad te bewaren. “Vanaf dat moment werd ik een soort verhalenverzamelaar.”

De tientallen interviews die hij aflegde vormden de basis voor de expositie [Over Oorlog Gesproken](#), in 2018 in de Leidse Stadsgehoorzaal. “Noem het een *‘tengehoorstelling’*, waarbij bezoekers zich via bakelieten wandtelefoons konden doorverbinden met het Leidse oorlogsverleden.” Voor het Leidsch Dagblad dook Pim van der Heiden in een verhaal dat hem niet meer losliet — over een vliegtuig dat pal naast het drukbezette St. Elisabeth Ziekenhuis in de grond verdween.

[Beluister hier de trailer van *Het Pilotengraf*](#)

Het resultaat is een 5-delige podcastserie waarin Van der Heiden de luisteraar meeneemt op een reis door het geheugen van de stad, langs archieven, op zoek naar antwoorden op vragen die voor veel stadsoudsten altijd onbeantwoord zijn gebleven. Waarom bestaat er nog altijd onduidelijkheid over de toedracht? Wie was de piloot en waarom spreken veel Leidenaars van een heldendaad? En hoe zit het nu precies met de verloren gewaande gedenksteen, die na de oorlog op de plaats van de crash in de muur werd gemetseld?

De podcast *Het Pilotengraf* - mede mogelijk gemaakt door de Historische Vereniging Oud Leiden - is te vinden in podcastapps als Apple Podcasts/iTunes, Spotify,

Stitcher en Pocket Casts. Wekelijks komt een nieuwe aflevering online, t/m de spannende ontknoping op zaterdag 21 mei 2022.

Sleutelstad

RADIO TV ONLINE

Thuis in de Leidse regio

Samenwerking met Sleutelstad

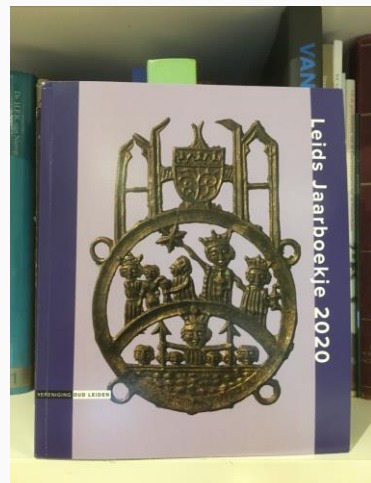
Oud Leiden is blij met de nieuwe samenwerking met Sleutelstad. De lokale omroep is voortaan onze mediapartner, wat betekent dat we samen aan de slag gaan met interessante inhoud voor tv en radio. Het Leids Erfgoeddebat was de eerste succesvolle samenwerking tussen Sleutelstad en Oud Leiden. U kunt het debat [hier](#) terugkijken.

Cadeaulidmaatschap

Maak iemand voor een jaar lid van onze vereniging. Het nieuwe lid kan na dat jaar beslissen of het lidmaatschap voortgezet moet worden of niet.

Prijs: 25 euro

Bestellen: info@oudleiden.nl.

Lucretia van Merken-dag op 15 mei 2022

Ter gelegenheid van haar 300ste geboortedag van een van de beroemdste inwoners van Leiden, Lucretia van Merken, organiseert Theater Kwast in samenwerking met het Allard Pierson en de Werkgroep 18^e eeuw op zondag 15 mei 2022 een heuse Lucretia van Merken-dag. Voorafgaand aan een (her)opvoering van haar kaskraker *Jacob Simonszoon de Ryk* (waarmee de schouwburg in 1774 geopend werd), buigt een discussiepanel zich over de vraag: "Op welke manieren kunnen we een (onterecht) vergeten schrijvende vrouw als Van Merken terug in de schijnwerpers worden gezet?" Bij deze gelegenheid verschijnt *Brieven uit Bijdorp* met haar nog nooit gepubliceerde correspondentie. Cor de Vries vertelt ons over de maatschappelijke betrokkenheid die uit haar brieven naar voren komt.

Lucretia van Merken (1721-1789) was in de tweede helft van de achttiende eeuw zonder twijfel de beroemdste Nederlandse auteur. Mannelijke en vrouwelijke schrijvers keken naar haar op, onder meer omdat zij literaire genres beoefende die geen enkele andere vrouw aandurfde. Haar werk werd door tijdgenoten gezien als het beste wat de Nederlandse literatuur te bieden had. Tot nu toe waren er nauwelijks egodocumenten van haar bekend. Haar brieven zijn het lezen meer dan waard, want ze gaan niet alleen over triviale zaken, zoals de planning van een logeerpartij of over problemen met de gezondheid, maar ook over de maatschappelijke en politieke actualiteit. En natuurlijk ook over haar letterkundige werk. Politiek is in de achttiende eeuw nog een mannenaangelegenheid, maar daar trekt Lucretia zich niet veel van aan. In haar brieven klinken scherpe verwijten tegen het beleid. Met haar literaire boodschap van vrijheid, gelijkheid, religieuze tolerantie en menselijkheid probeert ze de maatschappelijke werkelijkheid te veranderen. Zij bewondert de kracht van vrouwen, een thema dat zij in haar toneelstukken en gedichten uitwerkt.

De uitgave van haar brieven, van verhelderende annotaties voorzien en bezorgd door Cor de Vries laat een onbekende kant zien van deze belangrijke, maar door het grote publiek vergeten, schrijfster.

Het boek is geïllustreerd en wordt deze dag gepresenteerd. Het WDF subsidieerde een deel van de productiekosten.

Wanneer: Zondag 15 mei 2022, 13.30 uur

Waar: Allard Pierson, Oude Turfmarkt 127-129, Amsterdam

Entree: €25,-

Reserveren via: www.allardpierson.nl / www.theaterkwast.nl

**Een afbeelding uit de Beeldbank
Lustrum Pro Patria**

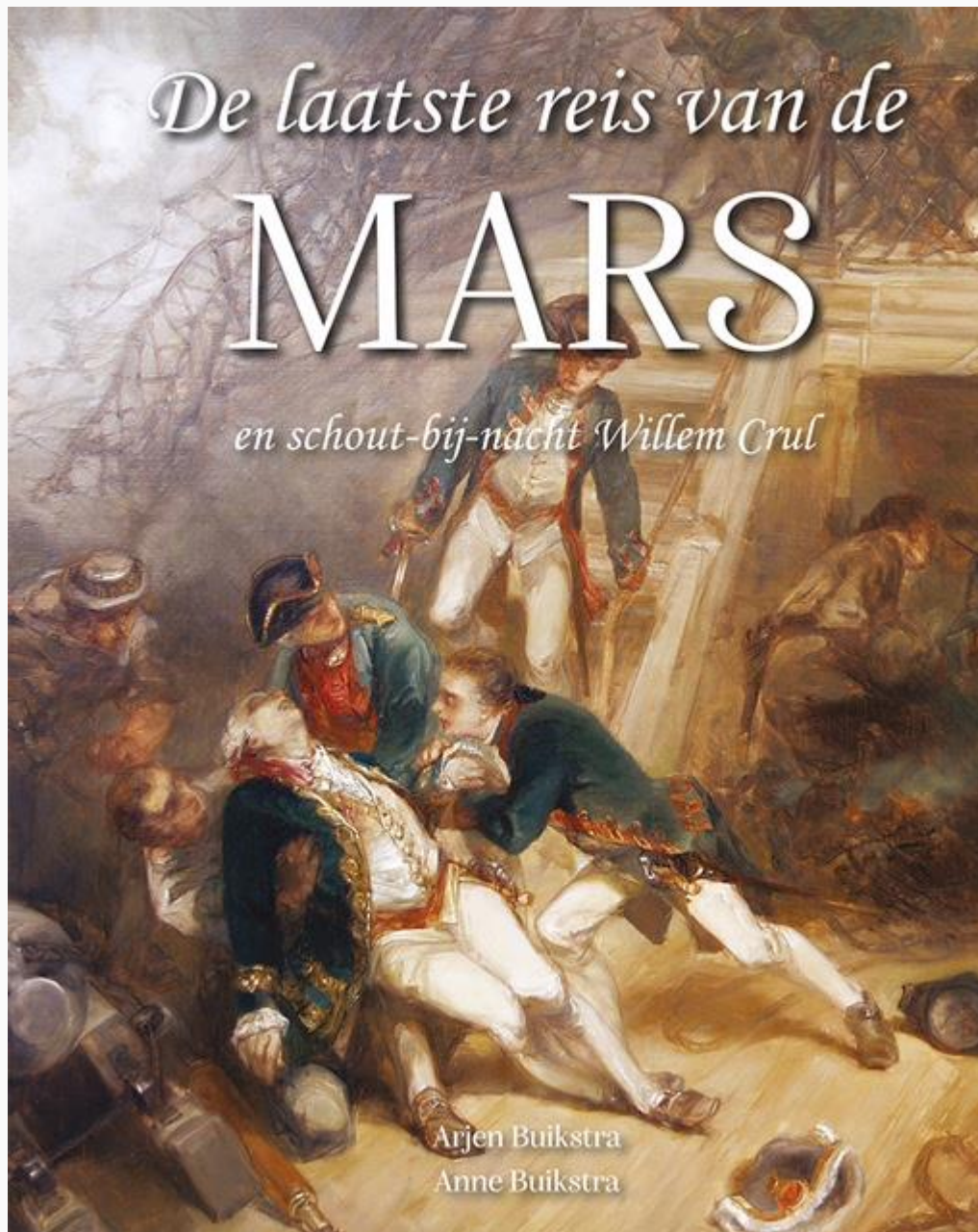

Op 6 november 1951 vierde de studentenweerbearheidsvereniging Pro Patria haar 17e lustrum. Hoogtepunten waren de inspectie en het defilé, in aanwezigheid van prins Bernhard, beschermheer van de vereniging. Hieraan namen diverse muziekkorpsen deel. De Nieuwe Leidsche Courant noteerde wat kritische kanttekeningen. Zo konden de marcherende militairen moeilijk maat houden doordat de muziek (met name een Schotse band) een ander ritme speelde. Deze foto van Anefo geeft een kijkje achter de schermen.

**Historische kalender 2022 - Mei
Viaduct Rijnsburgerweg**

Bij de bouw van het nieuwe station eind jaren 40 werd gelijktijdig het spoor omhoog gebracht. Twee viaducten zorgden voor doorgangen naar Rijnsburgerweg en Pesthuis. In 1955 werd het viaduct richting Rijnsburgerweg opgeleverd en reed de eerste tram er richting de remise. Op de foto de Blauwe Tram vanuit Katwijk. Op het viaduct een zware locomotief om de belasting te testen voor de nieuwe sporen.

Zat uw voorvader op de Mars?

Dodelijke orkanen, kapers, zeeslagen en tropische gevangenissen. Het klinkt als een Pirates of the Caribbean film, toch is dit het waargebeurde verhaal van het Rotterdame oorlogsschip Mars (1778-1781) en zijn bemanning.

Arjen Buikstra en zijn dochter Anne hebben meer dan twee jaar onderzoek verricht naar de Mars en de 418 bemanningsleden. De Mars vertrok aan de vooravond van Vierde Engelse oorlog naar Sint Eustatius en kwam daar in een vernietigende orkaan terecht. De Mars overleefde het, maar kwam

vervolgens in een zeeslag met drie Engelse schepen terecht. De Mars werd overwonnen en schout-bij-nacht Willem Crul was onder de gevallen. De bemanning werd gevangen gezet in het Caribische Sint Kitts onder erbarmelijke omstandigheden en velen overleefden het niet.

Archieven, scheepsjournalen, memoires, betaalrollen en bijna 40 persoonlijke brieven zorgden er voor dat de reis van de Mars nauwkeurig kon worden gereconstrueerd en biografieën van de bemanning konden worden gemaakt, van scheepsjongen tot kapitein en dat maakt dit onderzoek bijzonder. Hierdoor kunnen tienduizenden mensen hun voorvader relateren aan een stukje vaderlandse geschiedenis, ook velen uit Leiden en omgeving.

Weten of u afstamt van een Mars-bemanningslid? Ga naar www.laatstereisvandemars.nl, zoek op naam en laat het ons weten. Meer weten of lezen over de Mars: ga naar www.wonka.nl of bestel het boek via de boekhandel.

Erfgoed Leiden Vondst van de Week

Revolutionaire rekenmethode in de landmeetkunde

Voor het bouwhistorisch onderzoek van een pand aan de Kalvermarkt bestudeerden bouwhistorici ook enkele kaarten van dit gebied uit 1604. Deze zijn gemaakt door landmeter Jan Pietersz. Dou. Daarop staan alle percelen aangegeven mét de namen van de eigenaren en de hoogte van de bebouwing. Opvallend genoeg noteerde Dou naast de afmetingen ook de oppervlaktes van de percelen, voor die tijd revolutionair. Om die oppervlaktes te berekenen, introduceerde hij een

andere rekenmethode in de landmeetkunde: het tientallig of decimale stelsel. [Lees verder.](#)

Verkrijgbaar via de HVOL

De onderstaande boeken en publicaties zijn verkrijgbaar bij de HVOL. Het 'HVOL-winkeltje' is een activiteit van de Commissie Promotie, Uitvoering en Ondersteuning. Willem Hogendoorn en Bart Devilee zorgen ervoor dat de boeken na bestelling kunnen worden afgehaald of (indien binnen de Leidse regio) aan huis worden bezorgd. Er zijn drie betalingsmogelijkheden: bedrag overmaken naar de bankrekening van de HVOL, contant of via pinbetaling. Belangstelling? Stuur een mail naar: winkeltje@oudleiden.nl

Voor een compleet overzicht van het aanbod zie Beschikbare Publicaties op de HVOL-website.

A.D. van Berge Henegouwen, J.A. van Doorn-Beersma, Oorlogsdagboek van Han de Wilde 1940-1945

Op 20 mei 1940, begint de Leidse middenstander Han de Wilde (1907 - 1974) in de woning boven zijn manufacturen- en beddenzaak in de Breestraat met notities, in een cahier, over de oorlog die tien dagen eerder is uitgebroken. Op 15 augustus 1945, elf schoolschriften verder, sluit hij zijn dagboek af met het woord: vrede! In die tussenliggende periode legt de Leidse ereburger nauwgezet vast, wat hij verneemt via radio, kranten en propaganda- en verzetsblaadjes over de Tweede Wereldoorlog.

HVOL-ledenprijs € 15,-.

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Alphons Siebelt, Gids voor Leiden in de Tweede Wereldoorlog

De Gids voor Leiden in de Tweede Wereldoorlog bevat een lijst van ongeveer 650 adressen in Leiden en Oegstgeest met een toelichting over bijbehorende gebeurtenissen in oorlogstijd.

De toegevoegde informatie is bijzonder gevarieerd, zodat een goed beeld ontstaat van de gevolgen van de oorlog voor de stad en zijn bewoners op verschillende gebieden.

HVOL-ledenprijs € 10,-.

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

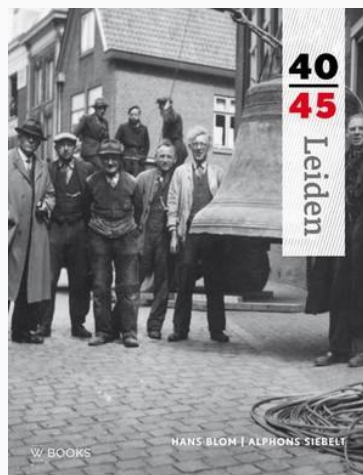
Hans Blom en Alphons Siebelt, Leiden 40|45

Leiden 40|45 is een tijdsdocument dat werd samengesteld door de historici Hans Blom en Alphons Siebelt. Bij de samenstelling van 'Leiden 40|45' stelden zij zich de vraag: 'Wat was er van de oorlog te zien in Leiden?'.

In het op kloek formaat uitgegeven boek van 128 pagina's schetsen Blom en Siebelt in chronologische volgorde en aan de hand van acht thema's, een beeld van het leven in de sleutelstad in de oorlogsjaren. Dankzij oproepen in de media leverden ook veel particulieren een bijdrage aan de totstandkoming van dit unieke boek.

HVOL-ledenprijs € 8,-

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

1940 - 1945 Leids jaarboekje 1995

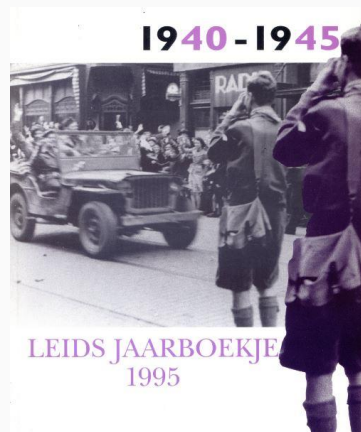
Het Leids jaarboekje 1995 (de zevenentachtigste editie) is een themanummer geheel gewijd aan de oorlogsjaren 1940 - 1945 in de Leidse regio.

Het geïllustreerde boekje van 304 pagina's bevat veertien over diverse onderwerpen handelende bijdragen waarin historici en ooggetuigen de lezer deelgenoot maken van het leven in Leiden en omgeving tijdens de bezetting.

De redactiecommissie stond onder leiding van Ingrid W.L. Moerman.

HVOL-ledenprijs 5,00 euro.

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Bedrijfsleden

De onderstaande bedrijven zijn bedrijfslid van de Historische Vereniging Oud Leiden.

Heeft u ook een bedrijf met een warm Leids hart en met respect voor de Leidse geschiedenis? Dan is het ondersteunen van de Historische Vereniging Oud Leiden echt iets voor u. Neem contact op met promotie@oudleiden.nl en we vertellen u er alles over.

Bedrijfsleden

Barthen
KEUKEN DESIGN CENTER

rijksmuseum
boerhaave

van cleef

Kwik
Events & Relatiemarketing

serviceflat
SCHOUWENHOVE
Vorstelijk wonen

mboijland

Schulpen
Schuim

Veldman Rietbroek architecten

STICHTING WERK &
ONDERNEMING

Akerboombouw BV

Alrijne Zorggroep

Barthen Keuken Design Center

Barthen Rioleringswerken BV

Stichting Beheer Begraafplaats Rhijnhof

Rijksmuseum Boerhaave

Breedveste BV

Buik en Van der Horst, gerechtsdeurwaarders

Grandcafé De Burcht

Burgy Klassiek Bouwen

Van Cleef Holding

Stichting Confessioneel Onderwijs Leiden

Du Prie bouw & ontwikkeling BV

Stichting Het Eva van Hoogheveen-Hofje

Juwelier De Gunst

firma W.P. Hartwijk en Zoon

HBK fiscalisten_accountants_expert consultants

Stichting Hof Meermansburg

Hogelandse Kerk

Hoppezak Kledingverhuur

Kwik Events & Relatiemarketing

La Gro Geelkerken advocaten

LEK® makelaars en taxateurs

Macropa BV

Glas- en Schilderwerken Van Muiden BV

Stichting Pieterskerk Leiden

Prima Management

Primavera Pers

PROO Leiden-Leiderdorp

Rabobank Leiden-Katwijk

Hoogheemraadschap van Rijnland

MBO Rijnland

De Ruyter de Wildt en De Vroom, advocaten

Schulpen Schuim BV

Serviceflat Schouwenhove

Sociëteit Amicitia

Boutique Hotel Steenhof Suites

Teekens Karstens, advocaten en notarissen

De Tuin van de Smid

Universiteit Leiden

Van der Valk Hotel Leiden

Veldman Rietbroek Architecten

Museum Volkenkunde

Walburg Pers

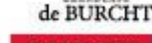
Stichting Werk & Onderneming

Stichting Zeven Leidse Hofjes

Tandartsenpraktijk Zoeterwoudsesingel

Zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid

AKERBOOMBOUW

De Gunst Juwelier

PRIMAVERA PERS

